

Onderzoek naar de verwerking van medische persoonsgegevens
in het kader van de uitvoering van de Wet maatschappelijke
ondersteuning (Wmo) door de gemeente Heerlen

z2010-00615

Rapport van definitieve bevindingen
Februari 2011

Uit hoofde van zijn toezichthoudende taak heeft het College bescherming persoonsgegevens (CBP) onderzoek gedaan naar de verwerking van medische persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) door de gemeente Heerlen.

Conclusie

Het CBP concludeert dat de gemeente Heerlen in het kader van de uitvoering van de Wmo bovenmatig persoonsgegevens verwerkt, omdat zij bij elke Wmo-aanvraag de naam van de specialist van de aanvrager en informatie over het medicijngebruik opvraagt, terwijl deze informatie niet voor de beoordeling van elke Wmo-aanvraag relevant is. De gemeente Heerlen handelt hierdoor in strijd met artikel 11, eerste lid, Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp).

Voorts concludeert het CBP dat de gemeente Heerlen onvoldoende maatregelen treft om onrechtmatige verwerking - waaronder onbevoegde kennisneming - van de (medische) persoonsgegevens in de Wmo-dossiers te voorkomen, aangezien niet alle kasten met fysieke dossiers met een sleutel worden afgesloten, de kantoortuin waar deze kasten staan niet wordt afgesloten en er geen sleutelbeleid is vastgelegd. De gemeente Heerlen handelt hierdoor in strijd met artikel 13 Wbp.

Verloop onderzoek

Op 23 juni 2010 heeft het CBP een onderzoek ter plaatse uitgevoerd bij het bureau Voorziening Gehandicapten, het bureau Re-integratie & Inkomen en het bureau Beleid & Bedrijfsvoering van de gemeente Heerlen. In het kader van het onderzoek zijn interviews afgenomen bij het bureauhoofd Voorziening Gehandicapten, het bureauhoofd Re-integratie & Inkomen, een klantmedewerker bijzondere voorzieningen, een coördinator/Wmo-consulent en een applicatiebeheerder. Daarnaast is dossieronderzoek gedaan en is gebruik gemaakt van informatiemateriaal van de gemeente Heerlen.

Op 2 november 2010 heeft het CBP zijn voorlopige bevindingen ten aanzien van dit onderzoek naar het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Heerlen gestuurd. Op 23 november 2010 heeft de gemeente Heerlen haar schriftelijke reactie gegeven op de voorlopige bevindingen. Naar aanleiding van deze reactie is het rapport van bevindingen op één punt aangepast.

Bevindingen

Verhouding opgevraagde persoonsgegevens tot het te bereiken doel.

Artikel 11, eerste lid, Wbp, bepaalt dat persoonsgegevens slechts mogen worden verwerkt voor zover zij, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn.

Uit het onderzoek is gebleken dat het Wmo-aanvraagformulier er voor de gemeente toe dient te beoordelen of een Wmo-voorziening (hulp bij huishouden, woningaanpassing, voorziening t.b.v. verplaatsen in/om de woning, voorziening t.b.v. verplaatsen op langere afstanden of anders) kan worden toegekend.

De gemeente Heerlen vraagt op haar Wmo-aanvraagformulier naar de naam van de specialist van de aanvrager, maar neemt nooit zelf contact op met dergelijke zorgverleners: dat gebeurt, in voorkomende gevallen, door een externe keuringsarts. De gemeente geeft aan liefst zo weinig mogelijk gebruik te maken van externe keuringsartsen.

Het CBP komt tot de conclusie dat het voor de beoordeling van Wmo-aanvragen bovenmatig is dat de gemeente Heerlen *bij elke aanvraag* de naam van de specialist van de aanvrager opvraagt, omdat de gemeente nooit *zelf* dergelijke zorgverleners benadert. De naam van de behandelend specialist is alleen relevant bij Wmo-aanvragen waarbij de gemeente zich laat adviseren door een externe keuringsarts én deze keuringsarts aanvullende informatie nodig heeft van de behandelend specialist. In dergelijke gevallen kan de keuringsarts, zodra dat aan de orde is, zelf de naam van de specialist bij de aanvrager opvragen.

Voorts vraagt de gemeente op haar Wmo-aanvraagformulier welke medicijnen de aanvrager gebruikt, hoeveel en hoe vaak. In veel situaties zal deze informatie niet relevant zijn. Het betreft hier met name situaties waarin op grond van de omschreven beperking evident is dat aanvrager de aangevraagde voorziening nodig heeft. Te denken valt aan de aanvraag voor een rolstoel omdat iemand niet meer kan lopen als gevolg van een ongeluk, voor hulp in de huishouding omdat iemand geen zwaar huishoudelijk werk meer kan doen als gevolg van ouderdom of voor een toiletstoel omdat iemand herstelt van een operatie en tijdelijk niet naar het toilet kan lopen.

Het CBP concludeert dat het voor de beoordeling van Wmo-aanvragen bovenmatig is dat de gemeente Heerlen *bij elke aanvraag* informatie over medicijngebruik opvraagt. Bij Wmo-aanvragen waar de consulent op grond van de gevraagde voorziening en de daarbij opgegeven beperking van oordeel is dat informatie over medicatiegebruik wel relevant is voor de beoordeling, kan deze informatie, zodra dat aan de orde is, alsnog bij de aanvrager worden opgevraagd.

Toegangsbeveiliging

Artikel 13 Wbp vereist dat de verantwoordelijke passende technische en organisatorische maatregelen ten uitvoer legt om persoonsgegevens te beveiligen tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking. Deze maatregelen moeten, rekening houdend met de stand van de techniek en de kosten van tenuitvoerlegging, een passend beveiligingsniveau garanderen, gelet op de risico's die de verwerking en de aard van de te beschermen gegevens met zich brengen. Onder onrechtmatige vormen van verwerking valt onder meer onbevoegde kennisneming¹.

Uit het onderzoek is gebleken dat sommige kasten waarin zich *fysieke* dossiers van 'lopende' zaken bevinden niet kunnen worden afgesloten omdat de sleutel ontbreekt. De kantoortuin waarin deze kasten staan, wordt evenmin afgesloten. De gemeente Heerlen beschikt daarbij niet over een (vastgelegd) sleutelbeleid voor werkruimten en kasten. Het CBP concludeert dat de gemeente hiermee onvoldoende organisatorische en technische maatregelen ten uitvoer legt om

¹ Kamerstukken II 1997/98, 25 892, nr. 3, p. 98.

persoonsgegevens in de fysieke Wmo-dossiers te beveiligen tegen onbevoegde kennisneming en eventuele andere vormen van onrechtmatige verwerking.

Aldus vastgesteld door het College bescherming persoonsgegevens op 21 februari 2011.
Voor het College,

Mw. mr. dr. J. Beuving
Lid van het College